

Art, Història i Pensament

Codi: 43005

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313768 Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic	OB	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Nuria Llorens Moreno

Correu electrònic: nuria.llorens@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Anna Orriols Alsina

Maria Garganté Llanes

Ricard Bru Turull

Prerequisits

Cap.

Objectius

El programa del Mòdul 2 enllaça amb el del Mòdul 1 i constitueix el segon pilar del curs pel que fa a la introducció a la investigació. Pel plantejament de les classes i pels seus continguts específics, el programa d'aquest mòdul té per objecte introduir perspectives noves o originals a l'estudi d'un conjunt de temes de llarg recorregut i naturalesa molt diversa, tant des del punt de vista conceptual com espacial i temporal.

Competències

- Desenvolupar la capacitat d'avaluar les desigualtats per raó de sexe i gènere, per dissenyar solucions.
- Dominar la llengua, l'expressió i els recursos retòrics en l'elaboració i presentació d'investigacions, projectes i tasques professionals.

- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, i els coneixements i les raons últimes en què es basen al públic especialitzat i al no especialitzat d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser, en gran manera, autodirigida o autònoma.
- Relacionar conceptes i coneixements de diferents àrees de l'estudi de la història de l'art que habitualment estan dissociats.
- Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- Treballar en equip i en grups interdisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la iconografia de les obres produïdes en diverses èpoques històriques i contextos geogràfics parant atenció a com es manifesten les convencions culturals sobre el gènere i la sexualitat o bé a com es subverteixen aquestes convencions.
2. Dominar la llengua, l'expressió i els recursos retòrics en l'elaboració i presentació d'investigacions, projectes i tasques professionals.
3. Establir connexions entre les manifestacions artístiques de diverses èpoques, comprovar les seves connexions amb moviments artístics, corrents de pensament, llocs, i també determinar possibles connexions interdisciplinàries.
4. Identificar i valorar les aportacions de les dones al llarg de la història en diversos rols vinculats a la creació artística.
5. Obtenir un coneixement més avançat de la història de l'art, del pensament artístic i de les arts audiovisuals.
6. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, i els coneixements i les raons últimes en què es basen al públic especialitzat i al no especialitzat d'una manera clara i sense ambigüitats.
7. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser, en gran manera, autodirigida o autònoma.
8. Reconèixer les diferències i les desigualtats de gènere en els usos i la gestió del patrimoni historicoartístic.
9. Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
10. Treballar en equip i en grups interdisciplinaris.

Continguts

Programa:

Seminari 1. El meravellós a l'edat mitjana. Imatges, objectes, relats. Professora:

Anna Orriols

Cal entendre el meravellós medieval com una realitat diversa i extensa que inclou tot allò que causa admiració, al marge de si és explicable o no. No es tracta d'un element accessori ni superficial sinó d'un factor característic i protagonista, indestruïble de la mentalitat i l'univers medievals. Cròniques, textos enciclopèdics i obres literàries tant profanes com religioses eren farcits de personatges i episodis sobrenaturals l'existència dels quals no només no es posava en dubte sinó que eren utilitzats com a justificants i desxifradors de la realitat. Literatura i formes artístiques alimenten i recreen constantment aquesta realitat prodigiosa, que entronca amb la tradició antiga, que en la cultura cristiana pren la forma de miracle i que quan es vol manipular esconverteix en màgia. Llegendes de tota mena, fenòmens naturals, criatures fabuloses, objectes extraordinaris pel seu aspecte o les seves propietats no eren, com poden ser avui dia, un artífici fantasiós, sinó una explicació del món. Melusina, els monstres dels confins del món, les pedres precioses, els autòmats o els sants capaços d'obrar prodigis desfilen per un univers l'estudi del qual és també un camí per entendre la creació medieval.

1. El meravellós medieval. Conceptes, subjectes i àmbits. La geografia del meravellós. Imaginant l'altre: els monstres.
2. El prodigi a l'abast. Objectes meravellosos. Joies, amulets ex-vots i detectors de verí. Objectes exòtics i objectes animats.
3. Un meravellós 'cristià'. Entre els vius i els morts. Relíquies prodigioses. El superheroi cristià: aventures, llegendes i 'miracles'.
4. Text i imatge (amb Jordi Cerdà, professor titular del Dept. de Filologia Francesa i Romànica de la UAB). Relats textuais i relats visuals. Escenaris i personatges fabulosos. Debat.

Seminari 2. Japonisme. La fascinació per l'art japonès a la Catalunya dels segles XIX i

XX. Professor: Ricard Bru

Les quatre sessions analitzaran amb profunditat el fenomen del japonisme a Catalunya presentant els mètodes de recerca i els resultats d'una investigació d'àmbit tant local com global.

1. Japonisme a l'Europa. Introducció al fenomen global d'atracció, influència i inspiració de l'art japonès de la segona meitat del segle XIX i inicis del segle XX. Exposaran també casos concrets de recerca com l'impacte de l'art eròtic japonès als artistes europeus de finals del vuit-cents.
2. Japonisme a Catalunya (1868-1888). Atracció i impacte de l'art japonès a Catalunya fins a l'Exposició Universal de 1888, de Marià Fortuny a Alexandre de Riquer.
3. Japonisme a Catalunya (1889-1915). Estudi del japonisme en temps del modernisme, de Ramon Casas a Lluís Domènech i Montaner.
4. Japonisme a Catalunya (1915-1975). Aproximació a la fascinació per l'art i la cultura japonesa del noucentisme fins a les segones avantguardes, de Francesc Galí a Joan Miró.

Seminari 3. Patrimoni i Turisme: una relació necessària?. Professora: Maria Garganté

1. Interrelació de l'art amb el turisme al llarg de la història. Historicismes, recreacions, exposicions universals i parcs temàtics.
2. Conjunts artístics com a Patrimoni de la Humanitat: potencialitat turística versus impacte real.
3. L'artista com a pretext turístic.
4. Gestió turística dels museus locals. Relació amb la comunitat i la introducció de la perspectiva de gènere.
5. La gestió turística del patrimoni religiós: de la Sagrada Família a l'Església del Pi de Barcelona.

Seminari 5. Retorn al paisatge. Professora: Núria Llorens

El programa d'aquest seminari traça un recorregut al llarg de la història de l'art del paisatge a Occident, a partir d'una selecció de temes i d'episodis. En els dos primers, abordarem una sèrie de qüestions relacionades amb l'origen i el desenvolupament de la pintura de paisatge al llarg dels segles XVI i XVII. Estudiarem un conjunt d'obres del període, parant atenció tant als aspectes formals com a la base teòrica. Dedicarem el tercer tema a l'estudi de les transformacions del dibuix de paisatge en el segle XVIII. A continuació, situant-nos en el context de la revolució industrial, examinarem la visió romàntica, ideal i nostàlgica del paisatge, contraposada a la descripció "realista" dels llocs transformats per la indústria, els transports i les formes de vida modernes. Per acabar, farem una aproximació a l'art del paisatge dels darrers cinquanta anys.

1. Art i cultura de paisatge en època moderna (s. XVI i s. XVII).
2. Les teories modernes del paisatge: lectura de fonts per a l'estudi de les arts del paisatge (s. XVI i s. XVII).

3. El viatge i el dibuix de paisatge en el període il·lustrat. La mirada científica i la visió pintoresca.
4. De la imaginació romàntica a la visió "realista" d'un món en transformació: els paisatges de l'època de la revolució industrial.
5. Consciència dels límits i experiència del lloc: notes sobre els artistes i el paisatge des dels anys 60 fins a l'actualitat.

Metodologia

Classes expositives a l'aula, conferències i visites a exposicions o conjunts artístics. Es valorarà la participació dels estudiants a les classes.

*A banda de les sortides incloses en el programa, al llarg del període lectiu es poden organitzar altres sortides o viatges de caràcter opcional en funció dels interessos dels estudiants, de la disponibilitat dels professors i del calendari d'exposicions. De la mateixa manera, la coordinació del Màster també pot programar noves conferències de professors convidats.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
Conferències, visites a exposicions i conjunts artístics	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

Assistència i participació activa a classe: 20 %

Preparació d'una exposició oral adreçada a la classe, d'uns 20 minuts aproximadament, d'un tema relacionat amb una de les temàtiques del programa del Mòdul 2: 40 %. A començament de curs, l'estudiant ha de triar la temàtica que vol treballar per a l'exposició. La tria és lliure, però l'estudiant ha d'entrevistar-se amb el professor especialista en el camp escollit per saber si el tema triat encaixa amb la matèria del mòdul. Per preparar la presentació, l'estudiant comptarà amb la tutorització del professor del mòdul especialitzat en la temàtica escollida. La nota de la presentació serà consensuada entre tots els professors del Mòdul. Es valorarà la correcció i la qualitat de l'exposició, l'originalitat i la dificultat del tema, l'adequació de les fonts utilitzades als continguts de la presentació i el grau d'elaboració personal del tema.

Entrega d'un treball escrit sobre el tema triat: 40%

Procediment de revisió de les qualificacions.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, els professors/res informaran l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Recuperació:

L'estudiant podrà presentar-se a la recuperació dels exercicis puntuats amb una nota inferior a 5, amb

l'excepció de la presentació oral.

Condicions per a la qualificació 'No avaluable'

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi realitzat més del 30% de les activitats d'avaluació

Plagi

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquesta assignatura/mòdul no preveu el sistema d'avaluació única.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	20 %	66	2,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Entrega d'un treball escrit sobre el tema triat	40 %	87	3,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Exposició oral adreçada a la classe, d'uns 20 minuts aproximadament, d'un tema relacionat amb qualsevol temàtica de les classes del Mòdul 2	40 %	84	3,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

a) El meravellós a l'Edat mitjana. Imatges, objectes, textos. Professora: Anna Orriols

Es proporcionarà la bibliografia a classe.

b) Japonisme. La fascinació per l'art japonès a Catalunya durant els segles XIX i XX. Professor: Ricard Bru

Es proporcionarà la bibliografia a classe.

c) Patrimoni i Turisme: una relació necessària?. Professora: Maria Garganté

Es proporcionarà la bibliografia a classe.

d) **Retorn al paisatge**. Professora: Núria Llorens

ANDREWS, Malcolm, *Landscape and Western Art*, Oxford University Press, Oxford, 1999.

BODEI, Remo, *Paesaggi sublimi*, Bompiani, Milano, 2008.

DUBBINI, Renzo, *Geografie dello sguardo : visione e paesaggio in età moderna*, Einaudi, Torino, 1994.

COSGROBE, Denis E. *Social formation and symbolic landscape*, The University of Wisconsin Press, Wisconsin, 1998.

HARTLEY, Keith et al. (eds.), *The Romantic Spirit in German Art 1790-1990*, Thames and Hudson, London, 1994.

JACOBS, Michael, *The Painted Voyage, Art, Travel and Exploration 1564-1875*, British Museum Press, London, 1990.

KASTNER, Jeffrey, *Land and environmental art*, London : Phaidon, 1998.

MADERUELO, Javier, *El paisaje*, Abada, Madrid, 2005.

MADERUELO, Javier, *El espectáculo del mundo, Una historia cultural del paisaje*, Abada, Madrid, 2020.

MEROT, Alain, *Du paysage en peinture dans l'Occident Moderne*, Gallimard, Paris, 2009.

SCHAMA, Simon, *Landscape & Memory*, Fontana Press, London, 1996.

Programari

Si es requerís programari específic, s'indicaria oportunament.